

व्यवसाय सुलभता धोरणाच्या (Ease of Doing Business) अनुषंगाने विविध घटकांतर्गत येणाऱ्या महत्वाच्या सेवा, आवश्यक कागदपत्रे, शुल्क, कालमर्यादा, पद निर्देशित अधिकारी, प्रथम व द्वितीय अपिलीय अधिकारी लोकसेवा हक्क अधिनियमांतर्गत अधिसूचित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक- संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/न. वि.-३२
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- १५ डिसेंबर, २०२२.

संदर्भ-

१. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५
२. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. एमसीओ-२०१५/प्र.क्र.१८९/नवि-१४ दिनांक २३.०६.२०१५
३. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र. ३९८/नवि-२० दिनांक ०४.०९.२०१७
४. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१५/प्र.क्र. ३९८/नवि-२० दिनांक २६.०८.२०१९
५. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०१९/प्र.क्र. १८०/नवि-२० दिनांक २९.०९.२०२१
६. नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र. ३२/नवि-३२ दिनांक ३०.०९.२०२२
७. अपर मुख्य सचिव (उद्योग), मंत्रालय, मुंबई यांचेद्वारे नगरविकास विभाग यांना साध्य

करणेकरीता Ease of Doing Business District Level Business Reforms Action Plan (DLBRAP-२०२०) अंतर्गत वर्ग करण्यात आलेले रिफॉर्म्स.

प्रस्तावना:

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अध्यादेश, २०१५ दि. २८.०४.२०१५ रोजी लागू करण्यात आला आहे. सदर अध्यादेशातील कलम-३ मध्ये नमुद केल्यानुसार या विभागाच्या प्रशासकीय अधिपत्याखालील राज्यातील नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थामार्फत देण्यात येणाऱ्या विविध सेवा नागरी केंद्रबिंदू मानून नागरिकांना दैनंदिन जीवनामध्ये आवश्यक असलेल्या १५ लोक सेवांची सूची शासन निर्णय दि. २३.०६.२०१५ अन्वये निश्चित केली आहे. केंद्र शासनाच्या व्यवसाय सुलभीकरण धोरणाच्या (Ease of Doing Business) अनुषंगाने मालमत्ता कर, पाणी पुरवठा, ना-हरकत प्रमाणपत्र, व्यवसाय परवाना, जाहिरात परवाना व सिनेमा चित्रीकरण इत्यादी विविध घटकांतर्गत येणा-या महत्वाच्या एकूण ४२ सेवांचा समावेश लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ मध्ये करणेबाबत व सदर सेवांकरीता आवश्यक कागदपत्रे, शुल्क, कालमर्यादा, पद निर्देशित अधिकारी तसेच प्रथम व द्वितीय अपिलीय अधिकारी इत्यादी बाबी सर्व महानगरपालिका/नगरपरिषद/नगरपंचायती यांनी अधिसूचित करणेबाबत दिनांक ०४.०९.२०१७,

२६.०८.२०१९, २९.०९.२०२१ व दिनांक ३०.०९.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत.

महाराष्ट्र राज्यात पात्र व्यक्तींना पारदर्शक, कार्यक्षम व समयोचित लोकसेवा देण्याच्या उद्देशाने महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ दि. २९.०८.२०१५ च्या अधिसूचनेन्वये जारी करण्यात आला आहे. केंद्र शासनाच्या व्यवसाय सुलभीकरण धोरणाच्या (Ease of Doing Business) अनुषंगाने महत्वाच्या असलेल्या रस्ता खोदाई परवाना, ना-हरकत दाखला व पाणीपुरवठा या तीन घटकांतर्गत येणा-या खालील चार सेवांचा समावेश करण्याबाबत व सदर सेवांकरीता आवश्यक कागदपत्रे, शुल्क, कालमर्यादा, पद निर्देशित अधिकारी तसेच प्रथम व द्वितीय अपिलीय अधिकारी इत्यादी बाबी अधिसूचित करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुषंगाने शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे:-

शासन निर्णय:-

१. या शासन निर्णयाद्वारे रस्ता खोदाई परवाना संबंधित १ सेवा, नाहरकत अंतर्गत २ सेवा व पाणीपुरवठा अंतर्गत १ सेवा सोबत जोडलेल्या विवरणपत्र “अ”, “ब” आणि “क” नुसार राज्यातील सर्व महानगरपालिका/ नगरपरिषदा /नगरपंचायतींनी महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ च्या कलम ३ नुसार अधिसूचित करावी.
२. या शासन निर्णयासोबतच्या विवरण पत्र “अ”, “ब” व “क” मध्ये नमूद केलेल्या सेवा, आवश्यक कागदपत्रे व नियत कालावधी यामध्ये संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणांना (महानगरपालिका, नगरपरिषदा व नगरपंचायती) यांना बदल करता येणार नाही.
३. महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ अंतर्गत सेवा पुरविण्याकरीता आकारावयाचे शुल्क निश्चित करण्याची संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणांना मुभा राहिल तसेच, संबंधित नागरी स्थानिक संस्थेची रचना विचारात घेऊन पदर्निर्देशित अधिकारी, प्रथम अपिलीय अधिकारी व द्वितीय अपिलीय अधिकारी इत्यादी पदांबाबत संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणांना सुधारणा करता येतील.
४. राज्यातील सर्व आयुक्त, महानगरपालिका व मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायतींनी महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ च्या कलम ३ नुसार सदर सेवा अधिसूचित करणे व त्याची अंमलबजावणी करणेबाबतची कार्यवाही करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२२१२१५१७५१०७४२२५ असा आहे. सदर आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(श्रीकांत चं. आंडगे)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय मुंबई
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
५. सर्व सन्माननीय विधानसभा/विधानपरिषद व संसद सदस्य
६. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
७. अपर मुख्य सचिव (न.वि.-१) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. प्रधान सचिव, (न.वि-२) नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १०.आयुक्त, राज्य मुख्य सेवा हक्क, निर्मल इमारत, दुसरा मजला, नरीमन पॉइंट, मुंबई
- ११.आयुक्त, महानगरपालिका (सर्व)
- १२.आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, बेलापूर, नवी मुंबई
- १३.मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/ नगर पंचायत (सर्व)
- १४.निवड नस्ती (नवि-३२).

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/न. वि.-३२ सोबतचे सहपत्र - “आ”

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनिमय, २०१५

(कलम ३ अन्वये महानगरपालिकांनी जाहीर करावयाचा लोकसेवेचा तपशील)

अ.क्र.	लोकसेवेची सूची	आवश्यक कागदपत्रे	शुल्क	कालमर्यादा	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी
१)	रस्ता खोदाई परवानगी देणे (To grant road cutting permission) नवीन परवाना व नुतनीकरण	१. विहित नमुन्यातील अर्ज २. संबंधित म.न.पा.ची कोणतीही थकबाबी नसल्याचे प्रमाणपत्र ३. शासनाद्वारे वेळोवेळी विहित केली जातील अशी इतर आवश्यक कागदपत्रे	महानगरपालिका स्तरावर निश्चित केलेले दर	३० दिवस	उपशाहर अभियंता / शहर अभियंता	उप आयुक्त (शहर / मुख्यालय)	आयुक्त

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/न. वि.-३२ सोबतचे सहपत्र - “आ”

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनिमय, २०१५

(कलम ३ अन्वये नगरपालिकांनी जाहीर करावयाचा लोकसेवेचा तपशील)

अ, ब, क वर्ग नगरपरिषदा तसेच नगर पंचायती

अ. क्र.	लोकसेवेची सूची	आवश्यक कागदपत्रे	शुल्क	कालमर्यादा	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी
१)	रस्ता खोदाई परवानगी देणे (To grant road cutting permission) नवीन परवाना व नुतनीकरण	१. विहित नमुन्यातील अर्ज २. संबंधित न.प./न.प.ची कोणतीही थकबाकी नसल्याचे प्रमाणपत्र ३. शासनाद्वारे वेळोवेळी विहित केली जातील अशी इतर आवश्यक कागदपत्रे	नगरपालिका/ नगरपंचायत स्तरावर निश्चित केलेले दर	३० दिवस	नगर अभियंता (स्थापत्य)	अतिरीक्त मुख्याधिकारी/ उप मुख्याधिकारी	मुख्याधिकारी

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/न. वि.-३२ सोबतचे सहपत्र- “ब”

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनिमय, २०१५

(कलम ३ अन्वये महानगरपालिकांनी जाहीर करावयाचा लोकसेवेचा तपशील)

अ.क्र.	लोकसेवेची सूची	आवश्यक कागदपत्रे	शुल्क	कालमर्यादा	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी
१)	राज्याच्या खाद्य परवान्याकरिता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे (To issue NOC from Municipality or other Local Body for State License for Food Business)	१. विहित नमुन्यातील अर्ज २. संबंधित म.न.पा.ची कोणतीही थकबाबाकी नसल्याचे प्रमाणपत्र ३. ज्या इमारतीत सदर आस्थापना / कारखाना होणार आहे त्या इमारतीचे भोगवटा प्रमाणपत्र आणि सदरच्या मालकी हक्काबाबतची कागदपत्रे ४. शासनाद्वारे वेळोवेळी विहित केली जातील अशी इतर आवश्यक कागदपत्रे	महानगरपालिका स्तरावर निश्चित केलेले दर	३० दिवस	स्वच्छता निरीक्षक	उप आयुक्त (आरोग्य / मुख्यालय)	आयुक्त

२)	<p>खाद्य नोंदणी प्रमाणपत्राकरिता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे आरोग्यविषयक ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे (To issue Health NOC by Municipality/ Panchayat for Food Registration Certificate)</p>	<p>१. विहित नमुन्यातील अर्ज २. संबंधित म.न.पा.ची कोणतीही थकबाकी नसल्याचे प्रमाणपत्र ३. ज्या इमारतीत सदर आस्थापना / कारखाना होणार आहे त्या इमारतीचे भोगवटा प्रमाणपत्र आणि सदरच्या मालकी हक्काबाबतची कागदपत्रे ४. शासनाद्वारे वेळोवेळी विहित केली जातील अशी इतर आवश्यक कागदपत्रे</p>	<p>महानगरपालिका स्तरावर निश्चित केलेले दर</p>	<p>३० दिवस</p>	<p>स्वच्छता निरीक्षक</p>	<p>उप आयुक्त (आरोग्य / मुख्यालय)</p>	<p>आयुक्त</p>
----	---	--	---	----------------	--------------------------	--------------------------------------	---------------

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/न. वि.-३२ सोबतचे सहपत्र - “ब”

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनिमय, २०१५

(कलम ३ अन्वये नगरपालिकांनी जाहीर करावयाचा लोकसेवेचा तपशील)

अ, ब, क वर्ग नगरपरिषदा तसेच नगर पंचायती

अ. क्र.	लोकसेवेची सूची	आवश्यक कागदपत्रे	शुल्क	कालमर्यादा	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी
१)	राज्याच्या खाद्य परवान्याकरिता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे (To issue NOC from Municipality or other Local Body for State License for Food Business)	१. विहित नमुन्यातील अर्ज २. संबंधित म.न.पा.ची कोणतीही थकबाकी नसल्याचे प्रमाणपत्र ३. ज्या इमारतीत सदर आस्थापना / कारखाना होणार आहे त्या इमारतीचे भोगवटा प्रमाणपत्र आणि सदरच्या मालकी हक्काबाबतची कागदपत्रे ४. शासनाद्वारे वेळोवेळी विहित केली जातील अशी इतर आवश्यक कागदपत्रे	नगरपालिका/ नगरपंचायत स्तरावर निश्चित केलेले दर	३० दिवस	स्वच्छता निरीक्षक	अतिरीक्त मुख्याधिकारी/ उप मुख्याधिकारी	मुख्याधिकारी

२)	<p>खाद्य नोंदणी प्रमाणपत्राकरिता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे आरोग्यविषयक ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे (To issue Health NOC by Municipality/ Panchayat for Food Registration Certificate)</p>	<p>१. विहित नमुन्यातील अर्ज २. संबंधित म.न.पा.ची कोणतीही थकबाकी नसल्याचे प्रमाणपत्र ३. ज्या इमारतीत सदर आस्थापना / कारखाना होणार आहे त्या इमारतीचे भोगवटा प्रमाणपत्र आणि सदरच्या मालकी हक्काबाबतची कागदपत्रे ४. शासनाद्वारे वेळोवेळी विहित केली जातील अशी इतर आवश्यक कागदपत्रे</p>	<p>नगरपालिका/ नगरपंचायत स्तरावर निश्चित केलेले दर</p>	<p>३० दिवस</p>	<p>स्वच्छता निरीक्षक</p>	<p>अतिरीक्त मुख्याधिकारी/ उप मुख्याधिकारी</p>	<p>मुख्याधिकारी</p>
----	---	--	---	----------------	--------------------------	---	---------------------

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/न. वि.-३२ सोबतचे सहपत्र - “क”

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनिमय, २०१५

(कलम ३ अन्वये महानगरपालिकांनी जाहीर करावयाचा लोकसेवेचा तपशील)

अ.क्र .	लोकसेवेची सूची	आवश्यक कागदपत्रे	शुल्क	कालमर्यादा	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी
१)	<p>पाणी उपसा करणेसाठी केंद्रीय भूजल सर्वेक्षण विभाग(अथवा इतर संबंधित विभाग) यांचे ना-हरकत प्रमाणपत्राकरिता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे पाणी अनुपलब्धता प्रमाणपत्र देणे</p> <p>To issue Certificate of non-availability of water from water supply agency required for NOC for water abstraction from Central Ground Water Authority/ Relevant Authority</p>	<p>१. विहित नमुन्यातील अर्ज २. संबंधित म.न.पा.ची कोणतीही थकबाबी नसल्याचे प्रमाणपत्र ३. ना-हरकत प्रमाणपत्र दिल्यानंतर भोगवटा प्रमाणपत्र घेणेबाबतचे व पर्जन्य जल पुनर्भरण करणेबाबतचे प्रतिज्ञापत्र ४. शासनाद्वारे वेळोवेळी विहित केली जातील अशी इतर आवश्यक कागदपत्रे</p>	<p>महानगर पालिका स्तरावर निश्चित केलेले दर</p>	३० दिवस	कनिष्ठ अभियंता	उप अभियंता	कार्यकारी अभियंता

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-०९२२/प्र.क्र.३२/न.वि.-३२ सोबतचे सहपत्र - “क”

महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनिमय, २०१५०

(कलम ३ अन्वये नगरपालिकांनी जाहीर करावयाचा लोकसेवेचा तपशील)

अ, ब, क वर्ग नगरपरिषदा तसेच नगर पंचायती

अ. क्र.	लोकसेवेची सूची	आवश्यक कागदपत्रे	शुल्क	कालमर्यादा	पदनिर्देशित अधिकारी	प्रथम अपिलीय अधिकारी	द्वितीय अपिलीय अधिकारी
१)	<p>पाणी उपसा करणेसाठी केंद्रीय भूजल सर्वेक्षण विभाग(अथवा ईतर संबंधित विभाग) यांचे ना-हरकत प्रमाणपत्राकरिता नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेचे पाणी अनुपलब्धता प्रमाणपत्र देणे</p> <p>To Issue Certificate of non-availability of water from water supply agency required for NOC for water abstraction from Central Ground Water Authority/ Relevant Authority</p>	<p>१. विहित नमुन्यातील अर्ज २. संबंधित न.प./न.पं.ची कोणतीही थकबाकी नसल्याचे प्रमाणपत्र ३. ना-हरकत प्रमाणपत्र दिल्यानंतर भोगवटा प्रमाणपत्र घेणेबाबतचे व पर्जन्य जल पुनर्भरण करणेबाबतचे प्रतिज्ञापत्र ४. शासनाद्वारे वेळोवेळी विहित केली जातील अशी ईतर आवश्यक कागदपत्रे</p>	<p>नगरपालिका/ नगरपंचायत स्तरावर निश्चित केलेले दर</p>	३० दिवस	पाणीपुरवठा अभियंता	अतिरीक्त मुख्याधिकारी/ उप मुख्याधिकारी	मुख्याधिकारी